

prilepil etiketo šampanjca. Po tem, kar nudi Vošnjakova knjiga, ne more nihče spoznati, zakaj mora priti v Rusiji do razsvita, še manj pa dobiti poblížnji, podroben vtisk vsega tega, česar daljni odmev sam že vzbuja v celi Evropi napeto pozornost. Ključ do vsega ruskega kaosa bi moral biti za Slovence v tej knjigi, ki je napisana v zadnjem času na licu mesta. A namesto tega veje po njej neki nedopusten, sentimentalni optimizem, ki postane včasih naravnost slep in gluhi, tako da se ga mora končno pisatelj — ko postanejo dogodki le preglasni — sam izpovedati: „Ko sem pisal pred pol letom prvo poglavje te knjige . . . ni bilo lahko (!) slutiti, da se pripravlja na Ruskem preobrat.“ S temi besedami je obsodil pisatelj sam stališče in duh svoje knjige. To priznanje mu dela čast. Z njim je odvzel kritiku nevhvaležno nalogo, dokazovati mu, kako nepravilno se je a priori postavil na stališče sedanjih slavjanofilov (stare in znamenitejše — kritikuje!), vseh onih Komarovih, Bodilovičev, Kulakovskih in Sablerjev, ki so poleg vlade edini mislili kakor njih tihi slovenski pristaš in pridni intervjuvator, da se v Rusiji ne pripravlja preobrat. A že danes so njih nazori preteklost. Dobro pravi zato g. Vošnjak v privatnem pismu, da se mu zdi, kakor da bi bil knjigo „Na razsvitu“ napisal davno davno . . .

Jaz si samo želim, da bi pisatelj skoro zopet popotoval v Rusijo in nam napisal novo knjigo o njej, brez naprejšnjega mnenja, pogumno, svobodno in — krajšo. Ta je namreč vsled okornega, včasih naivno razblinjenega sloga polovico preobsežna. O netočnosti jezika in faktičnih podrobnosti naj ne govorim, da ne bo kak površen čitatelj mislil, da knjigo skozinskoz grajam.

Moje kratko mnenje je: Vošnjakova knjiga je in bo najbrž še dolgo naše najboljšo delo o Rusiji. V njej je pisatelj dobro opisal nekatere predmete in pojave, ki so avtorja — večmesečnega turista po Rusiji — zanimali in ki bodo brezdvomno zanimali tudi marsikaterega čitatelja. A aktualna je malo, ker ni napisana z najzanimivejšega sedanjega stališča, s stališča onega historičnega momenta, ki se imenuje preobrat, skratka: ker ne daje psihologije razsvita. Da tega pisatelj ni storil, je bilo krivo to, ker je bil zašel v ozek slavjanofilski krog, iz katerega je videti le malo prave Rusije.

Dr. Ivan Prijatelj.

Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada. V Adlešičih nabral Ivan Sašelj. Založilo Kat. tiskovno društvo. 1906. Cena 2 K, po pošti 20 h več. — Velezanimiva knjiga! Samo če se bomo zatekali med preprosti narod, če se bomo od njega učili naše govorice, skušali poglobiti se v njegovo mišljenje, njegovo čuvstvovanje, nam bo možno imeti zares narodno slovstvo. Belokranjec, kakor videti, doslej še ni podlegel tujemu vplivu, ki pritiska od vseh strani tako mogočno na nas. Da mora, če ne kaj drugega, njegovo izseljevanje v Ameriko provzročiti prej ali slej prevrat, je jasno. Zato je skrajni čas, da se reši, kar se rešiti da, in zaradi tega toplo pozdravljamo gorenjo knjigo ter ji želimo obilo naslednic. —*k.*

Venec slovanskih povesti. Knjiga IX. Gorica 1905. Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. Cena 1 K 20 h. Vrsto lepih povesti priznanih slovanskih pisateljev prinaša ta knjiga, ki jo kakor prejšnje toplo priporočamo v nakupovanje. Naj bi obili naročniki pripomogli, da bi bilo to hvalevredno podjetje v tem in onem pogledu popolniti možno. Zlasti bi si želili nekoliko okusnejše zunanje opreme in malo boljšega papirja.

Milan Begović: Venus victrix. Komedija u jednom činu. Spljet 1906. Spljetska društvena štampařija. Cena 1 K. O tej enodejanki, ki se je v pretekli sezoni z jako lepim uspehom uprizorila v našem gledišču in ki je prevedena tudi že na nemški in italijanski jezik, izpregovorimo še natančneje.